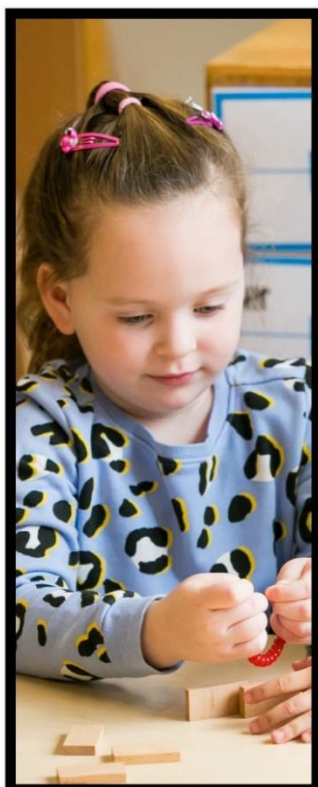

Actief Burgerschap

Openbare Daltonbasisschool De Sprengre Vaassen

de sprengre

primair onderwijs - dalton i.o.
vaassen | veluwe

Inleiding

Hoofdstuk 1 : Actief Burgerschap: een nadere kennismaking

Hoofdstuk 2 : Actief Burgerschap: een doel en een middel

Hoofdstuk 3 : Actief Burgerschap: hoe leren we dit aan?

Hoofdstuk 4 : Actief Burgerschap op De Sprengel Vaassen gekoppeld aan de
Kerndoelen Primair Onderwijs

Hoofdstuk 5 : Actief Burgerschap: tegenwoordige en toekomstige tijd

Inleiding

Het 'zijn' op een basisschool heeft een paar unieke kenmerken. Het is de ontmoetingsplaats waar alle kinderen voor het eerst verkeren in grote groepen leeftijdgenoten met alle verschillen van dien. Op een openbare school leren kinderen om te gaan met verschillen en om samen te werken op basis van gelijkwaardigheid.

Ook leren kinderen functionele relaties aan te gaan met een relatief grote groep onbekende volwassenen. Dit alles vindt in beginsel plaats binnen de veilige muren van de school. Om te kunnen functioneren binnen de maatschappij is echter meer nodig. Scholen laten veelal kinderen op passieve wijze kennis maken met de relaties die de school aangaat. Gastlessen, culturele uitstapjes, e.d. worden geïnitieerd door de school en laten geen ruimte voor de actieve betrokkenheid van de leerlingen.

Leerlingen van De Sprengel Vaassen moeten de gelegenheid krijgen zich actief in te zetten voor de omgeving waarin zij leven. In veel gevallen is dit ook al het geval, maar door het inzichtelijk maken van de positie van de school in de omgeving, kunnen wij het burgerschapsaanbod 'rijker' implementeren binnen ons onderwijsaanbod.

Onze leerlingen moeten met open vizier de wereld in kunnen kijken en daar hun steentje aan bijdragen.

“Samen ontwikkelen tot een zelfredzaam mens”

Maikel van Breukelen

Hoofdstuk 1: Actief Burgerschap: een nadere kennismaking

Onder Actief Burgerschap wordt verstaan: Het zelfstandig verantwoordelijkheid nemen door leerlingen voor gemeenschapsbelangen binnen en/of buiten de school.

De Onderwijsraad heeft in deze kerndoelen geformuleerd waar het basisonderwijs aan moet voldoen inzake Actief Burgerschap:

Kerndoel 34: De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.

Kerndoel 35: De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht

Kerndoel 36: De leerlingen leren de hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger.

Kerndoel 37: De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen.

Kerndoel 38: De leerlingen leren de hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen en leren om respectvol om te gaan met verschillen in opvattingen van mensen.

Kerndoel 39 :de leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.

Kerndoel 47: De leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgevingen elders, in binnen- en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing.

Kerndoel 53: De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis.

Kinderen en jongeren moeten initiatief nemen, zelf keuzes maken en de consequenties van die keuzes leren dragen. Zij moeten de kans krijgen om actief ervaringen op te doen met:

- participeren
- reflecteren
- meedenken
- meebeslissen
- uitvoeren
- keuzes maken
- verantwoordelijkheid dragen

Mogelijkheden daartoe moeten worden gezocht binnen en buiten de schoolmuren. Alle kinderen maken deel uit van de maatschappij en vervullen daarin vaak al verantwoordelijke taken. Naast deze kwantitatieve opvatting is ook het kwalitatieve aspect van burgerschapsvorming van groot belang. Het belang hechten aan en je betrokken voelen bij zijn van grote meerwaarde. Ook het aspect van de sociale verbondenheid voelen van het geliefd zijn, je belangrijk en welkom voelen mag niet onderschat worden.

Jongeren moeten serieus worden genomen, ook het recht hebben om 'jong' te zijn, maar tegelijkertijd erkend worden als medeburger. Een medeburger die aan het leren

is om het leven en de samenleving waarin ze zich bevinden vorm te geven. Dit vraagt een duidelijke pedagogische aanpak.

De meerwaarde op didactisch vlak van Actief Burgerschap zit vooral in het stimuleren van het opdoen van ervaringen binnen en buiten de school en in het betrekken van die ervaringen bij het onderwijs.

Hoofdstuk 2: Actief Burgerschap: een doel en een middel

Allereerst is het bevorderen van Actief Burgerschap in het onderwijs een (maatschappelijk) doel op zich. Actief Burgerschap richt zich daarbij op:

- het opdoen van (positieve) ervaringen met het dragen van verantwoordelijkheid, initiatief, besluitvorming en het tot nut zijn voor de samenleving
- het zich oriënteren op de eigen groep, school, omgeving en maatschappij
- identiteitsvorming door eigen mogelijkheden en talenten te verkennen
- deelnemen aan een gemeenschap en functioneren in intermenselijke verhoudingen buiten die van leerling-leraar
- gelegenheid bieden tot het vormen van een emotionele relatie met onderwijshouders

Ten tweede is Actief Burgerschap ook een afgeleid doel van diverse bestaande onderwijsactiviteiten waaronder:

- het ontwikkelen van sociale competenties
- de maatschappijvakken - ethische oriëntatie
- het integreren van (buitenschoolse) ervaringen in het onderwijs
- educaties en projecten rond milieu, aandacht voor duurzame ontwikkeling, mensenrechten, gezondheid en de multiculturele samenleving

Ten derde is Actief Burgerschap een middel om andere doelen te bereiken zoals:

- het leren verbeteren in brede zin
- het vergroten van de motivatie
- het ontwikkelen van zelfbeeld en geloof in eigen kunnen
- het ontwikkelen van sociale verbondenheid en respect voor anderen
- het gebruik maken van complexe authentieke situaties bij het leren
- het concretiseren van schoolse kennis en vaardigheden
- het leveren van een bijdrage aan buurt en samenleving
- het stimuleren van activerende werkvormen en participatie binnen de school

Hoofdstuk 3: Actief Burgerschap: hoe leren we dit aan?

Actief Burgerschap is een deel van de pedagogische opdracht van scholen. Dit betekent, dat de school niet kan volstaan met het aanbieden van traditionele kennis uit de schoolvakken die zich daarvoor lenen.

Actief Burgerschap is niet louter te ontwikkelen door overdracht van kennis of het beoordelen van werkstukken, proefwerken en toetsen op de overgedragen kennis m.b.t. burgerschapsvorming. Kennisoverdracht heeft in deze context maar een beperkte meerwaarde.

Actief Burgerschap leer je door te doen, door te ervaren wat het is. Het 'ervaringsleren' is een natuurlijke en vanzelfsprekende manier van leren, die zich niet beperkt tot de school. De school is een uitermate geschikte leerplaats om deze manier van leren op een gestructureerde manier tijd, ruimte en plaats te geven. De school zal in dit geval ruimte moeten bieden voor en aandacht schenken aan:

- de wereld binnen en buiten de school
- gemeenschapsbelangen
- reflectie
- elders opgedane leerervaringen

Op De Sprengse Vaassen bieden wij kinderen in ruime mate en op gelijkmatig verdeelde wijze ruimte om zich met het bovenstaande op zinvolle wijze bezig te houden. De in hoofdstuk 1 en 4 aangegeven kerndoelen zijn gekoppeld aan de activiteiten die gedurende de gehele schoolloopbaan worden aangeboden. Deze activiteiten voldoen in meer en mindere mate aan de, door de Onderwijsraad, geformuleerde kerndoelen.

Door het evenwicht te zoeken binnen het activiteiten aanbod en de daaraan gekoppelde kerndoelen is het mogelijk balans te ontdekken binnen het aanbod inzake Actief Burgerschap. De Sprengse Vaassen is een daltonschool waar met name reflectie en kijken naar eigen gedrag een belangrijke rol speelt. Kinderen leren invloed uit te oefenen op hun eigen onderwijsleerproces binnen de door de school gestelde kaders. Daarbij houden we rekening met de drie belangrijkste basisbehoeften van kinderen:

- de behoefte aan relatie (ergens bij horen)
- de behoefte aan competentie (ergens goed in zijn)
- de behoefte aan autonomie (zelfstandigheid)

Het rekening houden met verschillen zit verweven binnen ons totale onderwijsaanbod. De pedagogische en didactische benadering is gericht op de onderwijsbehoeften van alle kinderen. Het zorgdragen voor een veilig schoolklimaat draagt er toe bij dat kinderen Actief Burgerschap als iets 'normaals' ervaren.

Actief Burgerschap als maatschappelijk doel en middel heeft zich een vaste plaats verworven binnen De Sprengse Vaassen en zit verankerd in ons onderwijs- en activiteiten aanbod.

2. Leerlingenraad		x	x	x	x	x	X	
3. Kanjertraining	x	x	x	x	x	X	X	
4. Feestdag Spreng Vaassen	x	x		x	x			
5. Vieringen/feesten		x		x				
6. Week van lentekriebels	x	x		x				
7. Bezoeken beroepen	x	x	x	x	x	x		
8. Schoolreis	x	x						
9. Gezonde school aanbod	x					x	X	
10. Cultuuraanbod		x	x		x		X	x
11. Excursies boerderijdieren	x					x		
12. Bezoek bibliotheek		x						
13. Verzorging schooltuin						x		
14. Sportdag	x	x				x		
15. Jeugdjournaal	x	x	x	x	x	x	X	X
16. Verkeer	x	x		x				

Activiteiten:	KD	KD	KD	KD	KD	KD	KD	KD
	1	2	3	4	5	6	7	8
Groep 5/6/7/8								
1. Thema's wereldoriëntatie	x	x	x	x	x	X	X	X
2. Leerlingenraad		x	x	x	x	X	X	
3. Kanjertraining	x	x	x	x	x	X	X	
4. Feestdag Spreng Vaassen	x	x		x	x			
5. Vieringen/feesten		x		x				
6. Week van lentekriebels	x	x		x				
7. Bezoeken beroepen	x	x	x	x	x	X	X	
8. Schoolreis	x	x						
9. Gezonde school aanbod	x					X		
10. Cultuuraanbod		x	x		x		X	x
11. Excursies boerderijdieren	x					X		
12. Bezoek bibliotheek		x						
13. Verzorging schooltuin						x		
14. Gastles Halt	x	x		x				
15. Gastles seksuele voorlichting	x	x		x				
16. Voorlezen kleuters	x	x		x				
17. Schoolkamp	x	x	x		x	x		
18. Sportdag	x	x				x		
19. Jeugdjournaal	x	x	x	x	x	x	x	X
20. Verkeer(examen)	x	x		x				
21. Scholenbezoek VO				x				
22. Kinderpostzegels		x		x	x			

Conclusie: De burgerschapsactiviteiten zijn in balans. In acht jaar onderwijs worden alle 8 kerndoelen voldoende aangeboden. In hoofdstuk 5 staat beschreven wat de doelen voor de komende periode zijn en de koppeling naar het jaarplan.

Evaluatie

Het spreekt voor zich dat De Spreng Vaassen ieder schooljaar het

activiteitenaanbod moet evalueren en enkele aanpassingen moet doorvoeren. Het toevoegen van activiteiten zal worden gekoppeld aan de kerndoelen. Hiermee willen we voorkomen dat er meer disbalans ontstaat binnen ons activiteitenaanbod betreffende Actief Burgerschap. Activiteiten worden alleen geschrapt als er geen disbalans ontstaat of als er een gelijkwaardige activiteit voor in de plaats komt. Op deze wijze borgen wij het Actieve Burgerschap binnen onze lerende organisatie en bieden wij plaats aan de wereld binnen en buiten onze school. Kinderen van De Sprengre Vaassen moeten na acht jaar onderwijs op onze school klaar zijn voor de 'grote stap' en uitkijken naar de wereld die voor hun ligt.

Hoofdstuk 5 : Actief Burgerschap: tegenwoordige en toekomstige tijd

Samenvattend kunnen we concluderen dat het onderwijs- en activiteitenaanbod op De Sprengre Vaassen in voldoende mate bijdraagt aan Actief Burgerschap. De acties staan hieronder beschreven en worden gekoppeld aan het jaarplan.

Plan	Do	Check	Act
Jaarlijks evalueren document Actief burgerschap	-toevoegen aan kwaliteitsmonitor	Mei	Team/directie
Studiedag voorjaar Huidig aanbod evalueren en komen tot een juiste verdeling voor komend schooljaar	-Overleg februari evaluatie document 'Actief burgerschap'.	Februari	Team/directie
Document 'Actief burgerschap' vaste plek geven in organisatiestructuur	Het document plaatsen op de website	Juni	Directie